

Na temelju članka 189. stavka 3. i članka 195. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (»Narodne novine«, broj 150/08, 71/10, 139/10 i 22/11) ministar zdravstva i socijalne skrbi donosi

PRAVILNIK O NAČINU PREGLEDA UMRLIH TE UTVRĐIVANJA VREMENA I UZROKA SMRTI

(„Narodne novine“, broj 46/11)

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuje se način pregleda umrlih osoba te način utvrđivanja vremena i uzroka smrti.

Zdravstveni radnici koji utvrđuju vrijeme i uzrok smrti osposobljavaju se za obavljanje pregleda, kontrolnog pregleda te utvrđivanja vremena i uzroka smrti u rokovima i na način propisan ovim Pravilnikom.

Članak 2.

Pojmovi u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

Mrtvozornik jest doktor medicine, a iznimno i drugi osposobljeni zdravstveni radnik, koji obavlja pregled, odnosno, kontrolni pregled umrle osobe i utvrđuje vrijeme i uzrok smrti.

Pregled umrle osobe jest postupak kojim se utvrđuje činjenica smrti bez provođenja obdukcije.

Kontrolni pregled umrle osobe jest postupak koji se provodi prije kremiranja.

Potvrda o smrti jest isprava koju ispunjava i potpisuje mrtvozornik/doktor medicine specijalist sudske medicine, odnosno specijalist patološke anatomije koji provodi obdukciju (u daljnjem tekstu: doktor medicine koji provodi obdukciju) na temelju kojega se obavlja upis u državnu maticu umrlih i koji se donosi na temelju posebnog propisa.

Popratnica jest obrazac koju ispunjava i potpisuje mrtvozornik u svrhu prijevoza i upućivanja umrle osobe na obdukciju, a koji je tiskan u Prilogu I. ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Dozvola za ukop jest potvrda koju ispunjava i potpisuje mrtvozornik/doktor medicine koji provodi obdukciju, a tiskana je u Prilogu II. ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Dozvola za kremiranje jest potvrda koju ispunjava i potpisuje mrtvozornik, i tiskana je u Prilogu III. ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 3.

Ni jedan umrli, odnosno mrtvorodeni ne smije se pokopati dok se nad njim ne obavi pregled i utvrdi uzrok smrti, a u slučaju kremiranja i kontrolni pregled.

Ukop umrle osobe obavlja se na temelju dozvole za ukop.

Kremiranje umrle osobe obavlja se na temelju dozvole za kremiranje.

Članak 4.

Pregled umrlih osoba izvan zdravstvenih ustanova obavljaju mrtvozornici koje imenuje jedinica područne (regionalne) samouprave.

Kontrolni pregled umrlih osoba prije kremiranja obavljaju mrtvozornici koje imenuje jedinica područne (regionalne) samouprave.

Pregled osoba umrlih za vrijeme bolničkog liječenja i stacionarnog zbrinjavanja u domu zdravlja i ustanovi za palijativnu skrb obavljaju mrtvozornici koje imenuje ravnatelj te zdravstvene ustanove. Podatke o imenovanim mrtvozornicima za potrebe vođenja evidencije, ravnatelj zdravstvene ustanove dostavlja nadležnom uredu državne uprave, koji podatke dostavlja nadležnom matičnom uredu.

Mrtvozornici koje je imenovala jedinica područne (regionalne) samouprave imaju pravo na naknadu za obavljanje pregleda umrle osobe u skladu s odlukom predstavničkog tijela jedinica područne (regionalne) samouprave.

Članak 5.

Predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave:

- a) utvrđuje potreban broj mrtvozornika za područje jedne ili više općina odnosno grada, kao i uže područje na kojem će svaki od njih obavljati pregled umrlih, osim mrtvozornika iz članka 4. stavka 3. ovoga Pravilnika, vodeći računa o broju stanovnika i o udaljenosti pojedinih naselja, kao i o potrebi stalne prisutnosti barem jednog mrtvozornika na pojedinom području,
- b) imenuje povjerenstvo za nadzor nad radom mrtvozornika iz podstavka a) ovoga stavka (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo),
- c) vodi evidenciju mrtvozornika na području jedinice područne (regionalne) samouprave,
- d) osigurava naknadu za obavljanje pregleda umrlih osoba te za putne troškove mrtvozornika koji se isplaćuju iz proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave,
- e) osigurava izdavanje iskaznice imenovanim mrtvozornicima na obrascu koji je tiskan u Prilogu IV. ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio,
- f) osigurava dovoljan broj obrazaca potvrde o smrti, dozvola za ukop/kremiranje i očevidnika o obavljenim pregledima umrlih osoba,
- g) osigurava dovoljan broj popratnica za prijevoz i obdukciju,
- h) pohranjuje ovjerene očevidnike o obavljenim pregledima umrlih osoba,
- i) osigurava sredstva za organizaciju i rad mrtvozorničke službe.

Predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave obavješćuje nadležni matični ured o imenovanim mrtvozornicima na svom području.

Evidencija mrtvozornika iz stavka 1. podstavka c) ovoga članka mora sadržavati:

- ime i prezime mrtvozornika,
- godinu rođenja i mjesto prebivališta (adresa),
- podatke o tome kada je i gdje osposobljen za obavljanje pregleda umrlih utvrđivanje vremena i uzroka smrti te ispunjavanje potvrde o smrti,
- područje na kojem mrtvozornik obavlja pregled umrlih,
- dan nastupa mrtvozorničke dužnosti i dan razrješenja te dužnosti.

Članak 6.

Iznimno, u slučaju nemogućnosti određivanja potrebnog broja doktora medicine iz članka 5. stavka 1. podstavka a) ovoga Pravilnika, zdravstveni radnici koji nisu doktori medicine mogu obavljati pregled umrle osobe te utvrđivati vrijeme i uzrok smrti, na prijedlog predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave i uz suglasnost Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Osposobljavanje zdravstvenih radnika iz stavka 1. ovoga članka za obavljanje pregleda umrle osobe, utvrđivanja vremena i uzroka smrti te ispunjavanje potvrde o smrti obavlja se na način propisan člankom 19. ovoga Pravilnika.

Članak 7.

Povjerenstvo mora imati najmanje 4 člana, i to:

- predstavnika iz redova imenovanih mrtvozornika,
- predstavnika iz redova doktora medicine specijalista sudske medicine i/ili doktora medicine specijalista patološke anatomije,
- predstavnika zavoda za javno zdravstvo jedinice područne (regionalne) samouprave,
- predstavnika tijela jedinice područne (regionalne) samouprave.

Povjerenstvo se sastaje najmanje dva puta godišnje. Svaki imenovani član Povjerenstva, odnosno, predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave, može zatražiti izvanredan sastanak Povjerenstva.

Povjerenstvo iz stavka 1. ovoga članka u obavljanju nadzora nad radom mrtvozornika posebno:

- ovjerava evidenciju mrtvozornika iz članka 5. stavka 1. podstavka c) ovoga Pravilnika,
- obavlja pregled i ovjerava očevidnik o obavljenim pregledima umrlih za svaku godinu, koji je tiskan u Prilogu V. ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio,
- razmatra primjedbe mrtvozornika vezane uz obavljanje mrtvozorničke službe na pojedinom području te, po potrebi, obavješćuje Ministarstvo o primjedbama mrtvozornika,
- predlaže mjere za unapređenje rada mrtvozorničke službe na pojedinom području i o predloženim mjerama obavješćuje Ministarstvo,
- nadzire provedbu propisa koji reguliraju način pregleda umrlih i utvrđivanja vremena i uzroka smrti,
- izrađuje godišnje izvješće o obavljenim obdukcijama i radu mrtvozorničke službe.

Povjerenstvo godišnja izvješće o obavljenim obdukcijama i radu mrtvozorničke službe dostavlja Ministarstvu, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i nadležnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave, najkasnije do 28. veljače tekuće godine za prethodnu godinu.

Podatke sadržane u očevidniku o obavljenim pregledima umrlih i potvrdi o smrti, Povjerenstvo je obvezno čuvati kao tajnu i smije ih predočiti samo tijelima predviđenim ovim Pravilnikom.

Članak 8.

Pregled osobe umrle izvan zdravstvene ustanove mrtvozornik obavlja u pravilu na mjestu smrti, najkasnije u roku od 12 sati nakon primitka obavijesti o činjenici smrti, odnosno mrtvorođenja.

Nakon što je utvrdio smrt, odnosno mrtvorođenost, mrtvozornik ispituje okolnosti pod kojima je ista nastupila i utvrđuje njezin uzrok. Podatke o mjestu, vremenu i okolnostima smrti prikuplja od ukućana i drugih osoba, koristeći za to i medicinsku dokumentaciju o liječenju umrlog. Građani su obvezni dati mrtvozorniku podatke koji su im poznati i omogućiti mu nesmetano obavljanje pregleda.

Članak 9.

Pri pregledu mrtvozornik utvrđuje smrt, odnosno mrtvorođenost te vrijeme i uzrok smrti. Mrtvozornik ne smije obaviti pregled umrle osobe koju je liječio neposredno prije njezine smrti.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, ako na području za koje je imenovan nema drugog mrtvozornika, mrtvozornik može obaviti pregled umrle osobe koju je liječio neposredno prije njezine smrti.

Doktor medicine koji je u bolesti prije smrti liječio umrlu osobu, obvezan je mrtvozorniku na njegov zahtjev omogućiti uvid u medicinsku dokumentaciju radi utvrđivanja uzroka smrti.

Članak 10.

Nakon izvršenog pregleda, kad je nastup smrti utvrđen i uzrok smrti poznat, ako tijelo nije upućeno na obdukciju, mrtvozornik ispunjava potvrdu o smrti na obrascu propisanim posebnim pravilnikom.

Potvrda o smrti ispunjava se u četiri primjerka od kojih:

1. prvi primjerak zadržava mrtvozornik kao prilog očevidniku o obavljenim pregledima umrlih,

2. drugi primjerak mrtvozornik uručuje obitelji umrle osobe za potrebe izdavanja sprovodnice za prijenos umrle osobe i upisa u grobni očevidnik sukladno posebnim propisima,

3. treći i četvrti primjerak mrtvozornik dostavlja nadležnom matičnom uredu.

Treći i četvrti primjerak potvrde o smrti mrtvozornik/doktor medicine koji je obavio obdukciju obvezan je dostaviti nadležnom matičnom uredu u roku tri dana po obavljenom pregledu.

Mrtvozornik/doktor medicine koji provodi obdukciju obvezan je na traženje zdravstvenog radnika zavoda za javno zdravstvo jedinice područne (regionalne) samouprave, za potrebe izrade mortalitetne statistike, dostaviti podatke koji nisu bili poznati u trenutku ispunjavanja potvrde o smrti ili su naknadno dobiveni.

Članak 11.

Prilikom ispitivanja i utvrđivanja okolnosti pod kojima je smrt nastupila, svaki se slučaj smrti dijeli prema načinu na koji je smrt nastupila na:

a) prirodnu smrt,

b) nasilnu smrt (nesretni slučaj, samoubojstvo, ubojstvo, nerazjašnjeno),

c) nepoznato.

Članak 12.

Kada mrtvozornik ustanovi ili posumnja da je uzrok smrti zarazna bolest sukladno posebnim propisima, a o kojoj ne postoji medicinska dokumentacija, obvezan je poduzeti najnužnije mjere radi sprečavanja širenja zaraze i obvezan je bez odgađanja izvijestiti nadležnu službu zavoda za javno zdravstvo jedinice područne (regionalne) samouprave i Ministarstvo.

Kada se radi o nasilnoj smrti ili sumnji na nasilnu smrt prouzročenu kaznenim djelom, mrtvozornik je obvezan o tome odmah obavijestiti tijelo nadležno za provođenje istrage i osigurati da se ne izgube tragovi mogućeg kaznenog djela.

Članak 13.

Radi utvrđivanja uzroka smrti, provodi se obdukcija tijela umrle osobe. Uz slučajeve kada je obdukcija propisana Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, mrtvozornik obvezno upućuje tijelo umrle osobe na obdukciju i u slučajevima iz drugih medicinskih razloga, a koji mogu biti sumnja na nasilnu smrt, iznenadna smrt kod koje je uzrok nepoznat, odnosno nejasan.

Obdukciju iz stavka 1. ovoga članka treba obaviti doktor medicine specijalist sudske medicine, a kad u mjestu u kojem se obavlja obdukcija nema doktora medicine te specijalnosti, tada obdukciju može obaviti doktor medicine specijalist patološke anatomije.

Ako je iznenadna smrt nastupila u bolničkoj zdravstvenoj ustanovi obdukciju iz stavka 1. ovoga članka može obaviti doktor medicine specijalist patološke anatomije.

Tijelo se upućuje na obdukciju uz popratnicu. Popratnica se ispunjava u 3 primjerka, od kojih prvi zadržava mrtvozornik, drugi se upućuje doktoru medicine koji provodi obdukciju, a treći primjerak, koji sadrži samo I. dio popratnice, zadržava prijevoznik.

Kada je provedena obdukcija tijela umrle osobe, potvrdu o smrti propisanu člankom 10. ovoga Pravilnika popunjava i dostavlja nadležnim tijelima doktor medicine koji je obavio obdukciju.

Članak 14.

Doktor medicine koji provodi obdukciju je obvezan o uzroku smrti obavijestiti:

– kada postoji sumnja da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili u vezi sa izvršenjem kaznenog djela, tijelo nadležno za provođenje istrage, odmah po obavljenoj obdukciji,

– mrtvozornika koji je uputio tijelo na obdukciju, po obavljenoj obdukciji.

Obavijest o uzroku smrti iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati:

- ime i prezime umrle osobe,
- datum rođenja ili matični broj građana, odnosno osobni identifikacijski broj (OIB),
- broj osigurane osobe,
- datum i vrijeme smrti,
- dijagnozu uzroka smrti napisanu punim nazivom i okolnosti nastanka nasilne smrti.

Članak 15.

Nakon popunjavanja potvrde o smrti, mrtvozornik popunjava i potpisuje dozvolu za ukop, osim u slučaju upućivanja tijela na obdukciju.

Nakon obavljene obdukcije, dozvolu za ukop popunjava i potpisuje doktor medicine koji provodi obdukciju.

Prijenos mrtvog tijela u mrtvačnicu groblja dozvoljen je tek nakon što je potpisana dozvola za ukop.

Pokop umrle osobe obavlja se u pravilu u vremenu od 24 do 48 sati od nastupa smrti.

Članak 16.

Kontrolni pregled umrlog prije kremiranja ne može obaviti mrtvozornik koji je obavio pregled umrlog.

Kontrolni pregled umrlih prije kremiranja sastoji se od pregleda umrle osobe te uvida u dozvolu za ukop, uvida u osobne isprave umrle osobe (osobna iskaznica, putovnica, vozačka dozvola ili druga važeća isprava s fotografijom), a za umrle iz drugih država potreban je i uvid u sprovodnicu za prijenos umrle osobe.

Kontrolnom pregledu umrlih osoba prije kremiranja uz mrtvozornika treba biti nazočan i ovlaštenu predstavnik krematorija.

Po izvršenom kontrolnom pregledu mrtvozornik ispunjava i potpisuje zapisnik uz navođenje datuma i sata obavljenog pregleda. Zapisnik potpisuje i ovlaštenu predstavnik krematorija.

Zapisnik o izvršenom kontrolnom pregledu mora sadržavati:

- podatke o umrlom,
- broj prijemne evidencije krematorija,
- datum i sat obavljenog kontrolnog pregleda i dozvoljenog kremiranja te
- pečat, potpis mrtvozornika.

Članak 17.

Po obavljenom kontrolnom pregledu, mrtvozornik nadgleda pečačenje, odnosno pečati lijes i ispunjava obrazac dozvole za kremiranje. Dozvola za kremiranje predaje se upravi krematorija.

O obavljenim kontrolnim pregledima mrtvozornik je obavezan voditi očevidnik o obavljenim pregledima umrlih. Mrtvozornik koji je obavio kontrolni pregled umrle osobe ne ispunjava rubrike broj 6., 7., 8. i 9. u očevidniku.

Za sigurnost lijesa iz stavka 1. ovoga članka odgovorna je uprava krematorija.

Članak 18.

Svaki mrtvozornik vodi očevidnik o izvršenim pregledima umrlih osoba. U očevidnik se unose kronološkim redom obavljene pregledi umrlih s podacima iz potvrde o smrti.

Očevidnik o pregledu umrlih vodi se za svaku godinu u posebnom uvezu. Krajem godine očevidnik se zaključuje i dostavlja na ovjeru Povjerenstvu. Pri zaključivanju očevidnika naznačuje se ukupan broj obavljenih i upisanih pregleda umrlih u toj godini.

Očevidnici o izvršenim pregledima osoba umrlih tijekom liječenja u zdravstvenim ustanovama dostavljaju se na ovjeru povjerenstvu za unutarnji nadzor i povjerenstvu za kvalitetu zdravstvene ustanove.

Članak 19.

Svi mrtvozornici obvezni su završiti edukaciju vezanu uz osposobljavanje za ispunjavanje potvrde o smrti u roku od 12 mjeseci od dana imenovanja. Iznimno, mrtvozornici imenovani do stupanja na snagu ovoga Pravilnika obvezni su završiti edukaciju u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Program edukacije sadrži:

- upoznavanje s propisima koji se odnose na pregled umrlih,
- podjelu načina na koji je smrt nastupila,
- određivanje uzroka i vremena smrti,
- pravilno ispunjavanje potvrde o smrti i mortalitetnu statistiku.

Zdravstveni radnici koji nisu doktori medicine, a imenovani su mrtvozornicima obvezni su završiti i dodatnu edukaciju vezanu uz osposobljavanje za obavljanje pregleda umrlih.

Edukaciju iz stavka 1. ovoga članka organizira i provodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji s Ministarstvom i jedinicama područne (regionalne) samouprave, zavodima za javno zdravstvo i medicinskim fakultetima.

Članak 20.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o načinu pregleda umrlih te o utvrđivanju vremena i uzroka smrti (»Narodne novine«, broj 121/99, 133/99 i 112/00).

Članak 21.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

PRILOG I.

POP RATNICA ZA PRIJEVOZ I OBDUKCIJU

I. dio

VRIJEME OČEVIDA (datum i sat) _____

IME I PREZIME _____

DATUM ROĐENJA _____ MJESTO, DRŽAVA _____

PREBIVALIŠTE (boravište) _____

BRAČNO STANJE _____

MJESTO DOGAĐAJA _____

VRIJEME SMRTI (dan i sat) _____

PRIJEVOZ IZVRŠIO (Naziv tvrtke, ime i prezime vozača, registarska oznaka vozila)

II. dio

DODATNO POJAŠNJENJE DOKTORU MEDICINE SPECIJALISTI PATOLOŠKE ANATOMIJE/SUDSKE MEDICINE O SAZNANJIMA S OČEVIDA

– je li umrla osoba liječena u bolnici i kada te prepisati dijagnozu iz otpusnog pisma ili povijesti bolesti

– ponašanje umrle osobe neposredno prije nastupa smrti

– drugo _____

STANJE MRTVOG TIJELA I OKOLNOSTI PRONALASKA

– mrtvačka ukočenost _____

- mrtvačke pjege _____
- hladnoća leša _____
- truležne promjene _____
- mjesto na kojem je umrla osoba pronađena (soba, kuhinja, ulica, šuma, more ili drugdje, navesti gdje)

– opis položaja umrle osobe _____

– opis ozljeda umrle osobe _____

– popis lijekova pronađenih uz umrlu osobu (odvojiti ih i zajedno s umrlom osobom dostaviti na obdukciju)

– ima li u stanu plinskih instalacija (stanje instalacija i trošila)

– ako se sumnja u pad s visine, navesti od kuda je mogao pasti, s koje visine, na koju podlogu

– ako se sumnja na otrovanje drogama navesti predmete pronađene na mjestu događaja (igle, šprice, žlice, tragove praškastih tvari, ostatke medikamenata i folija); odvojiti ih i zajedno s umrlom osobom dostaviti na obdukciju

Mrtvozornik

PRILOG II.

DOZVOLA ZA UKOP UMRLE OSOBE

REPUBLIKA HRVATSKA

(ustanova/tijelo koje je prijavilo smrt)

Danas u _____ sati pregledao sam mrtvo tijelo pokojnika _____ i ustanovio da je smrt nastupila dana _____ godine u _____ sati.

Budući da sukladno odredbama članka 13. i 14. Pravilnika o načinu pregleda umrlih te o utvrđivanju vremena i uzroka smrti ne postoje zapreke za ukop, i da je potvrda o smrti ispunjena, dozvoljava se ukop umrloga.

Ukop se mora obaviti najkasnije dana _____ do _____ sati.

U _____ dana _____ godine.

Mrtvozornik/ Doktor medicine koji provodi obdukciju

PRILOG III.

DOZVOLA ZA KREMIRANJE UMRLE OSOBE

REPUBLIKA HRVATSKA

Danas u _____ sati obavio sam kontrolni pregled i utvrdio identitet pokojnika

_____.

Budući da sukladno odredbama članka 13. i 14. Pravilnika o načinu pregleda umrlih te o utvrđivanju vremena i uzroka smrti ne postoje zapreke za kremiranje, **dozvoljava se** kremiranje umrloga.

Kremiranje se mora obaviti najkasnije dana _____ godine do _____ sati.

U _____ dana _____ godine.

Mrtvozornik

(područje mrtvozorničke djelatnosti)

PRILOG IV.

Republika Hrvatska Županija/Grad Zagreb	fotografija 28x32 mm
ISKAZNICA MRTVOZORNIKA	
Ime _____	
Prezime _____	

Poledina:

OVLAŠTENJE:

Mrtvozornik je ovlašten na temelju Pravilnika o načinu pregleda umrlih te utvrđivanja vremena i uzroka smrti obaviti pregled umrle osobe, ispitati okolnosti pod kojima je smrt nastupila, utvrditi uzrok smrti, uputiti tijelo umrle osobe na obdukciju, poduzimati mjere za sprečavanje zaraze te obavijestiti nadležno tijelo unutarnjih poslova u slučaju sumnje na nasilnu smrt

Datum izdavanja -----

Vlastoručni potpis

Format 105x75mm

PRILOG V.

(područje mrtvozorničke djelatnosti)

OČEVIDNIK O OBAVLJENIM PREGLEDIMA UMRLIH U GODINI

Prezime i ime umrlog (prezime prije zaključenja	Spol Miliž	Datum smrti	Mjesto smrti općina	Uzroci smrti	Tijelo upućeno na obdukciju	Primljeno izvešće o obdukciji	Da li je i tko je liječio umrlog	Datum i mjesto rođenja umrlog	Posljednje prebivalište adresa	Državljanstvo	Bračno stanje prezime i ime bračnog druga	Prezime i ime roditelja oca – majke	Napomena
---	---------------	-------------	------------------------	--------------	-----------------------------	-------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	---------------	--	--	----------

braka)														
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	1 5 .